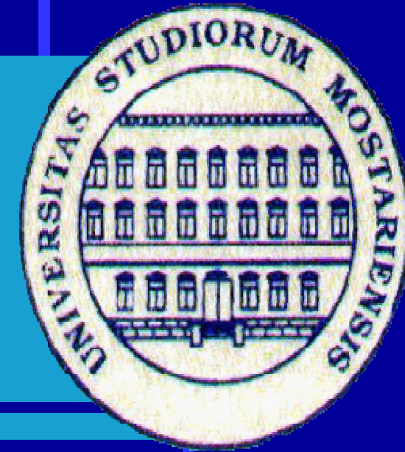
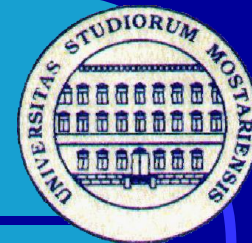

Poduzetnik

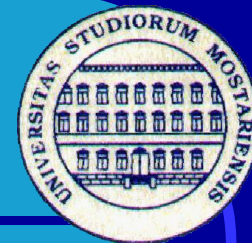

dr.sc. Zdenko Klepić

Definicija poduzetnika

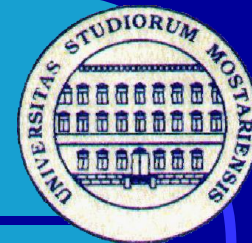

- Siropolis kaže: riječ se koristi za svakoga tko vodi poduzeće, od predsjednika General Motorsa, voditelja franšize Mc Donaldsa do akvizitera
- Riječ poduzetnik po Siropolisu podrazumijeva duh, marljivost ideju;
- American Heritage Dictionary definira poduzetnika kao osobu koja organizira, vodi i preuzima rizik poslovnih pothvata, kao što su to činili Henry Ford i Steven Jobs;

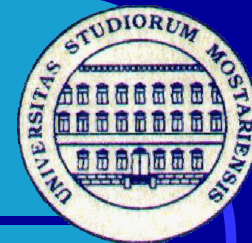

- Poslovni rječnik Republike Hrvatske definira poduzetnika kao poslovnog čovjeka koji ulaže svoj novac u određeni poslovni pothvat nadajući se zaradi odnosno dobiti;
- Benedikt Kotruljević je opisao savršenog trgovca što je jedna od prvih definicija poduzetnika
- Cantillon prvi upotrijebio riječ poduzetnik prikazujući poduzetnike kao zakupce zemljišta, trgovce itd. naglašavajući neizvjesnost i rizik u njihovu poslovanju;

Definicija poduzetnika

- Osoba koja stvara biznis ili proizvod, upravlja resursima i preuzima rizik da bi ostvario profit, odnosno osoba koja organizira, vodi te preuzima rizik poslovanja u cilju stjecanja dobiti,
- Kreator – osoba koja procjenjuje glavni rizik stvaranja povećanog bogatstva pomoću pravljenja (stvaranja) equiti (glavnice), vremena i/ili karijere uz obvezu namicanja vrijednosti proizvoda ili usluge.
- Siropolis razlikuje čistog poduzetnika i poduzetnika

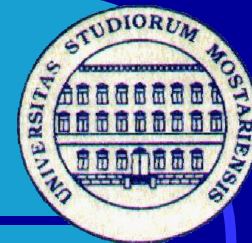
- ☺ Buble: Poduzetnici su osobe koje stvaraju biznis da bi ostvarili rast i profit koristeći pri tom promišljen, planski pristup zasnovan na konceptu i tehnikama strateškog managementa. Oni su također jako inovativni – stvaraju nove proizvode i tržišta te primjenjuju kreativne strategije i načine upravljanja.
- ☺ Kružić: poduzetnik je osoba koja riskira novac, zdravlje, vrijeme, društveni ugled, ponekad i obiteljske odnose a sve kako bi osmislio i razvio na profitu inovativan proizvod odnosno uslugu, najčešće nudeći svoju kreativnost i inovativnost;

Definicija poduzetnika (Klepić)

- Poduzetnik je osoba koja služeći se svojim talentom, znanjem i drugim sposobnostima prepoznaje, traga, te stvara mogućnosti i prilike za poduzimanje poduzetničkih aktivnosti, razvija i konkretizira poduzetničke namjere, određuje, pronalazi i osigurava potrebne resurse za realizaciju poduzetničke namjere, oblikuje organizaciju za izvođenje pothvata, vodi i kontrolira provedbu pothvata, vrši prosudbu uspjeha, upravlja neizvjesnošću i rizikom pothvata čiji je rezultat profit ili neka druga korist.

Osobine poduzetnika

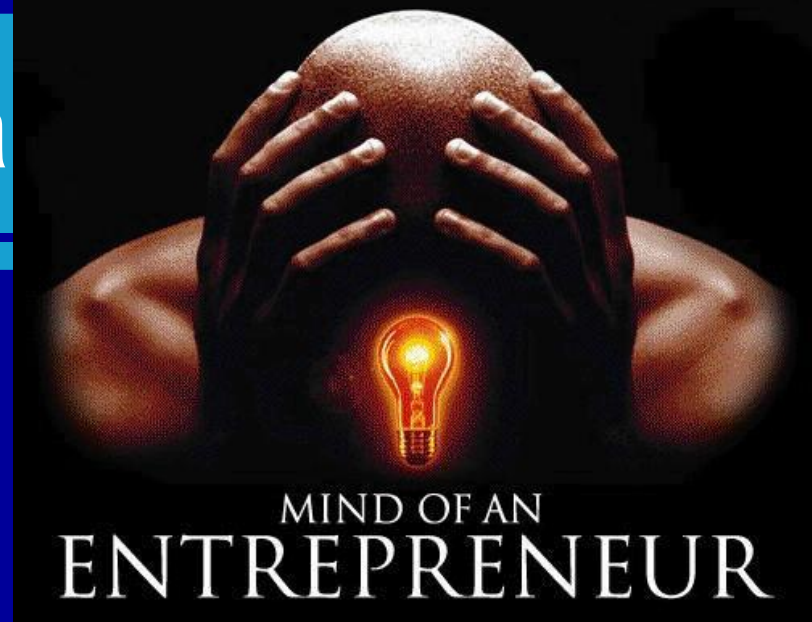
- Ne postoje dva posve jednaka poduzetnika (debeli – mršavi, zabrinuti – opušteni, pijanice – trezvenjaci, itd.)
- George Bernard Shaw ističe da cjelokupni poslovni i društveni progres ovisi o ljudima čiji se postupci protive razumu. Razuman čovjek se prilagođava svijetu a nerazuman ustrajava u težnji da svijet prilagodi sebi.
- Poduzetnik se ne obeshrabruje neuspjesima a Churchill je kazao "Uspjeh je sposobnost prevladavanja neuspjeha bez gubitka entuzijazma"

- Niste uspjeli u nečemu tek kada prestanete pokušavati
- Svi su talentirani za nešto
- Ljudi se međusobno razlikuju a te razlike utječu na uspješnost u poslu (fiziološke varijable: mentalna i fizička sposobnost; psihološke varijable: percepcija, stavovi, ličnost i interesi, aspiracije, motivi)

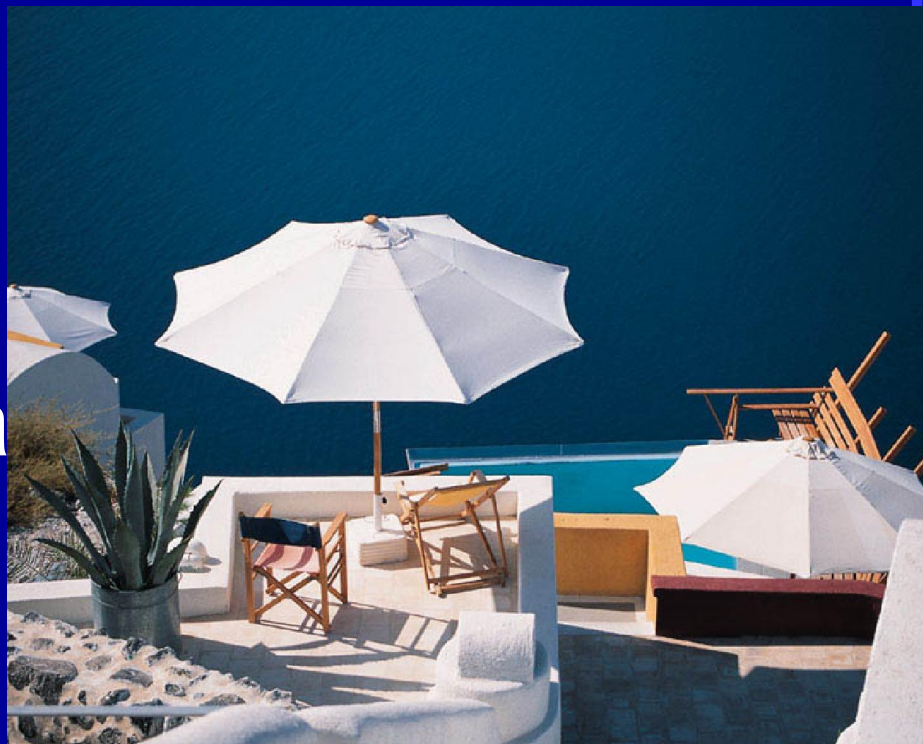
Osobine poduzetnika

- Inovativnost
- Razumno preuzimanje rizika
 - Financijski rizik
 - Rizik karijere
 - Obiteljski rizik
 - Fizički rizik
- Samouvjerenost
- Uporan rad
- Postavljanje ciljeva
- Odgovornost

Poduzetnički poticaji

- Različiti razlozi a prema GEM: prepoznavanje prilika i posljednja šansa
- Profit,
- Samostalnost,
- Zadovoljstvo

Tipovi poduzetnika – Frohlih i Pichler

kriterij talenta i temperamenta

Dinamičko-stvaralački talent	Administrativno-izvršni talent	
	Jak	Slab
Jak	UNIVERZALAC	PIONIR
Slab	ORGANIZATOR	RUTINER

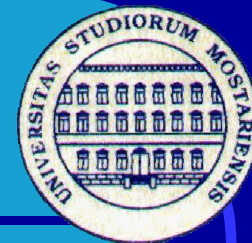
Tipovi poduzetnika- Kirsch

	Specijalist	Generalist
Konzervativan	ADVOKAT	RISKIRANT
Progresivan	INOVATOR	PROSPEKTOR

ARHITEKT

Antistrateg: Reager

Tipovi poduzetnika - Vesper

1. Pojedine samozapošljavajuće osobe,
2. Graditelji tima,
3. Neovisni inovatori,
4. Umnožavatelji obrasca,
5. Eksploatatori ekonomije obujma,
6. Agregatori (skupljači) kapitala,
7. Stjecatelji (akviziteri)
8. Umjetnici kupoprodaje,
9. Konglomeratori,
10. Špekulanti,
11. Manipulanti prividnih vrijednosti

Poduzetnik i menadžer

- Menadžment i poduzetništvo nisu isto
- Siroposlis: menadžer uzima dobivene resurse i orkestrira ih u proizvodnji a podueztnik treba dovesti do promjena
- Buble: kada je poduzeće osnovano, odnosno preuzeto treba ga voditi kako bi uspješno poslovalo a to je posao menadžera
- U malom poduzeću dolazi do integriranja više funkcija u jednoj osobi (Vlasnik, menadžer..)
- Neki su poduzetnici vješti u fazi stvaranja poduzeća ali dalje nisu ...

Poduzetnik i menadžer- razlike

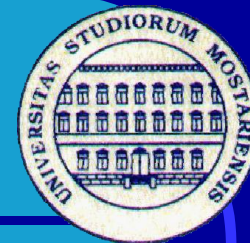
- Kod poduzetnika je izraženiji talent dok je kod menadžera izraženije znanje.
- Poduzetnik svoj posao više od menadžera obavlja sa strašću, željom i radošću kreiranja.
- Poduzetnik više traga za mogućnostima i prilikama, više koristi prilike i brže reagira na promjene.
- Poduzetnik se više oslanja na intuiciju prilikom donošenja odluka, te na intuiciji temelji prosudbu, a samim time je i veća neizvjesnost, dok je kod menadžera više zastupljena sustavna analiza i planiranje.

Poduzetnik i menadžer- razlike

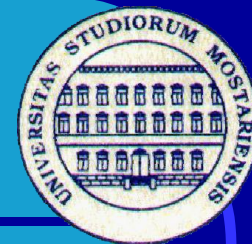
- Poduzetnik je inovativniji od menadžera, te je skloniji preuzimanju rizika, a svakako je i veći rizik, kao i više vrsta rizika je uključeno u njegov pothvat, za razliku od menadžera koji je ipak izvršitelj, koji radi s tuđim resursima, te ne riskira toliko kao poduzetnik.
- Poduzetnik koristi vlastiti kapital, angažirajući i kapital drugih, kako kao vlastiti izvor ali i tuđe izvore kapitala, dok menadžer upravlja tuđim kapitalom, iako je kroz različite vidove kompenzacija i sam u mogućnosti postati djelomičnim vlasnikom kapitala poduzeća.

2.2.3. Izvori poduzetništva

1. Neočekivani događaj
 1. Neočekivani uspjeh
 2. Neočekivani neuspjeh
 3. Neočekivane izvanjske okolnosti
2. Nepodudarnost pretpostavljenog i zbiljskog
 1. Nepodudarnost između ekonomskih realnosti
 2. Nepodudarnost između stvarnosti i predodžbe o njoj
 3. Nepodudarnost između pretpostavljenih i stvarnih vrijednosti i očekivanja potrošača
 4. Nepodudarnost u ritmu i logici procesa

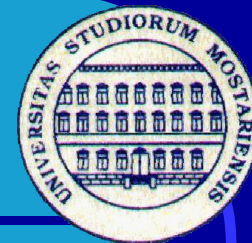
Izvori poduzetništva

3. Potrebe poboljšanja procesa
 1. Razumjeti promjene
 2. Posjedovati adekvatna znanja
 3. Iznaci rješenje koje je prihvatljivo zaposlenima
4. Promjene tržišne strukture
 - ✓ Pokazatelji promjene tržišne strukture:
 1. Brz rast pripadajuće grane
 2. Međusobno povezivanje različitih tehnologija
 3. Brz način promjena u poslovanju poduzeća
5. Demografske promjene
6. Promjene u predodžbama
7. Nova znanja – specifična vrsta inovacije
 - ✓ Specifična obilježja:
 1. Vremenska distanca
 2. Stopa neuspjeha
 3. Predvidivost
 4. Izazovnost

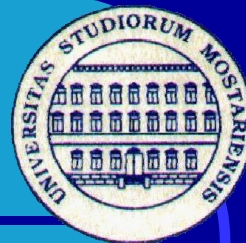

2.2.4. Unutarnje poduzetništvo

- Intrapreneuer (unutarnji poduzetnik) je osoba unutar poduzeća (zaposlenik)koji juri za inovacijama i bori se za njih tokom vremenskog razdoblja,
- Zadaća managementa da stvara takvo ozračje koje će podupirati poduzetnički entuzijazam.
- Unutarnje poduzetništvo – poduzetnički stavovi i ponašanje zaposlenih u velikim poduzećima.

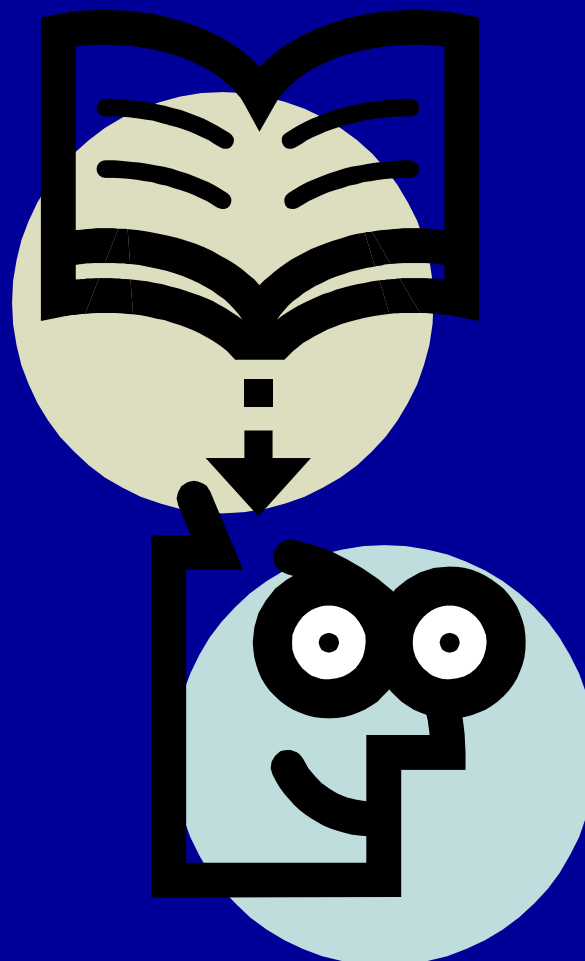
Svojstva unutarnjeg poduzetništva

- Ustrajnost i riješenost, koja se ogleda u spremnosti na puno rada;
- Spremnost na preuzimanje rizika, naravno uz prijašnju detaljnu prosudbu mogućnosti uspjeha;
- Intuitivno poimanje funkcioniranja tržišta, osobito u smislu prepoznavanja novih tržišnih mogućnosti;
- Odbijanje ustaljenih oblika vladanja, te odbojnost prema birokraciji i pravilima koja sputavaju;
- Poslovni entuzijazam, emocionalna vezanost za poduzeće, sposobnost stvaranja odnosa lojalnosti kod podređenog osoblja, te sposobnost ulijevanja povjerenja dobavljačima, kupcima i drugim tijelima koja su izvan poduzeća.

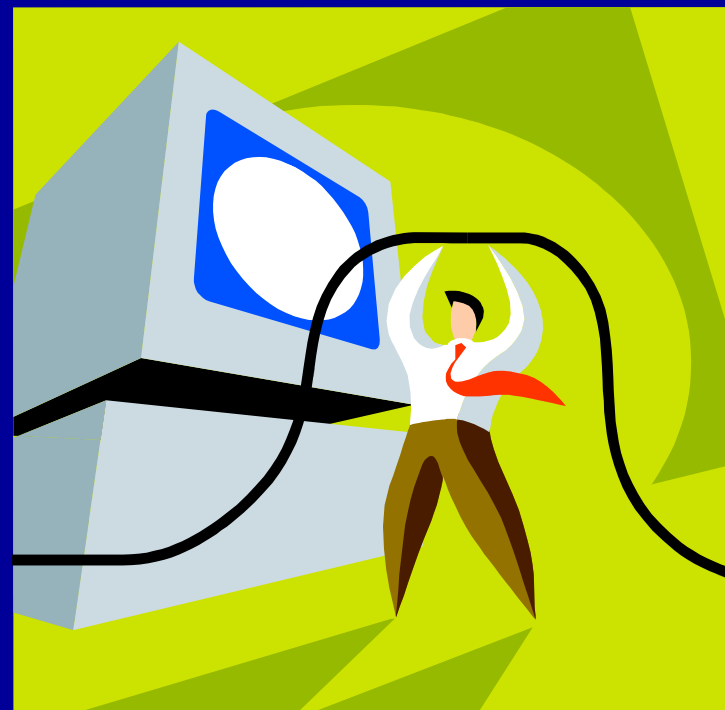
Tipovi unutarnjeg poduzetništva

- Administrativno poduzetništvo,
- Oportunističko poduzetništvo,
- Akvizicijsko poduzetništvo,
- Imitacijsko poduzetništvo,
- Inkubacijsko poduzetništvo

2.2.5. Modeli poduzetništva

- Američki model
(model slobodnog poduzetništva),
- Europski model,
- Azijski model.

Američki model poduzetništva

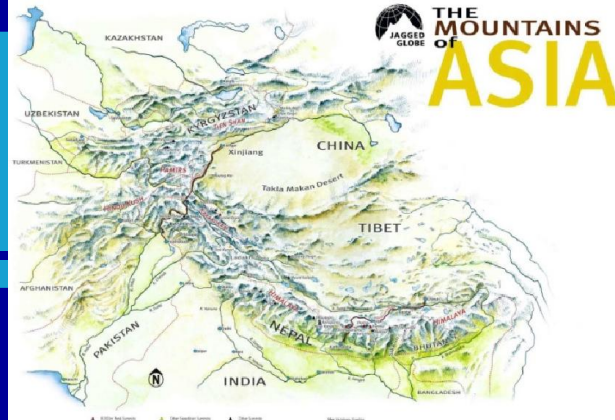
- **Ekonomska sloboda podrazumijeva:**
 - Sposobnost stvaranja, zaključivanja i izvršenja ugovora bez prethodnog vladina odobrenja ili uključivanja,
 - Sposobnost stvaranja i samostalnog korištenja profita,
 - Sposobnost ulaženja u ekonomske aktivnosti, kao što su prodaja, ili kupnja s minimum vladine kontrole,
- **Socijalna sloboda podrazumijeva:**
 - Autonomija pojedinca i poduzeća u pogledu posjedovanja i raspolaganja vlasništvom,
 - Sloboda izbora-pravo izbora zaposlenja, pravo izbora kupca, dobavljača itd.,
 - Sloboda govora i tiska, sloboda okupljanja ...,
 - Pravo na dolično suđenje i postupanje u sudskom procesu,
 - Pravo na zaštitu od miješanja vlade u područje ekonomije, zakonodavstva i medija.
- **Vladino uključivanje u poduzetnički proces je minimalno**

Europski model

- Postavlja socijalne slobode ispred ekonomskih
- U poduzetničkom procesu daje ljudima svekolika bitna prava u odnosu na poduzetnika,
- Zadatak vlade da:
 - Kreira okvirna pravila igre za poduzetništvo,
 - Pomoću zakonodavstva osigurati ostvarenje socijalnih ciljeva ravnopravnosti i kvalitete života,
 - Osigurava detaljne instrukcije poduzećima o organizaciji i tretiranju zaposlenika, proizvodnji i prodaji,
- Privatno vlasništvo egzistira ali legalna moć individua, kao potrošača ili zaposlenika veća je od one koju ima poduzeće.

Azijski model

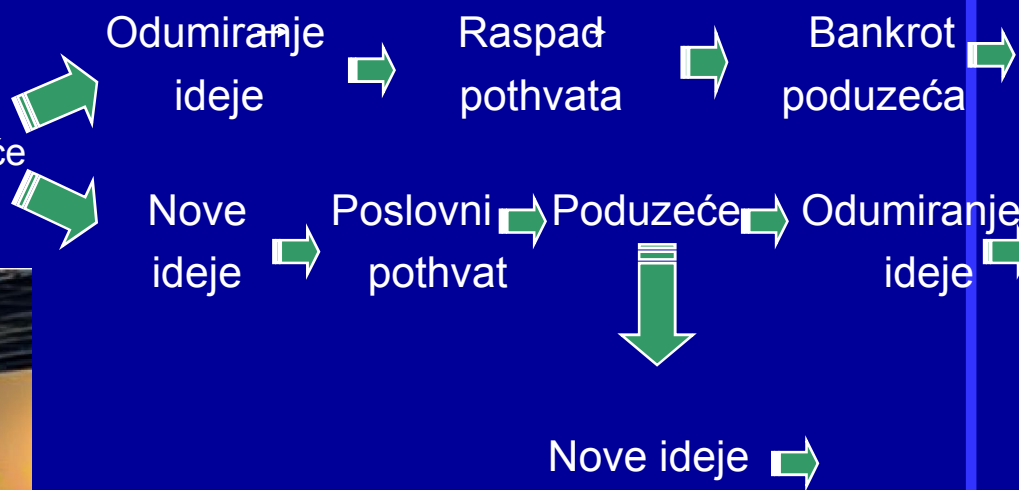
- Postavlja ekonomske slobode ispred socijalnih,
- Povezuje poduzetnike i vladu te ih izjednačava u društvenoj moći a pojedince ostavlja bez ikakve moći,
- Poduzeće ima pravo baviti se poslom bez miješanja vlade, ali može imati i direktnu potporu vlade,
- Zakonodavstvo služi za zaštitu domaće industrije od uvoza,
- Socijalna i pravna potpora pojedincima dolazi iz poduzeća više nego kod američkog i europskog modela

2.2.6. Uvjeti razvoja poduzetništva

Lanac poduzetničkog razvitka

Nova ideja → Poslovni pothvat → Poduzeće

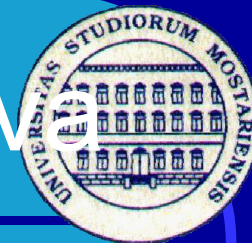

Uvjeti razvoja poduzetništva

- Opći uvjeti razvoja poduzetništva
- Posebni uvjeti razvoja poduzetništva

Opći uvjeti razvoja poduzetništva

- Opći uvjeti predstavljaju one ekonomske, socijalne i političke činitelje koji omogućavaju razvoj poduzetništva uopće.

1. Tržišne institucije

- Tržište proizvoda /usluga
- Tržište kapitala
- Tržište rada (radne snage)

2. Pravna država

3. Civilno društvo

- Razvijenost ovih tržišta promatra se s dva aspekta i to:

- S aspekta njihova postojanja,
- S aspekta slobode njihova funkcioniranja

Posebni uvjeti razvoja poduzetništva

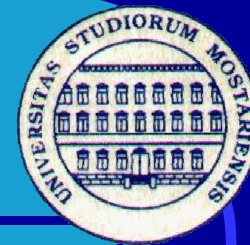

1. Ekonomska razvijenost i tržišna konjunktura
 2. Razvijenost poduzetničke infrastrukture
 - Prateće djelatnosti i službe
 - Osnivačka infrastruktura
 3. Stanje uže sredine poduzetnika
 4. Zakonski uvjeti osnivanja poduzeća
- ❑ Kumulativno ispunjenje ovih uvjeta najbolja je garancija uspješnog razvoja poduzetništva

2.2.7. Temeljne institucije za razvoj poduzetništva

- Institucije koje osniva država –državne ili javne službe,
- Institucije koje osnivaju pojedinci ili grupe – privatne profitne ili neprofitne organizacije
- Na temelju razvijenosti institucija može se dati precizna ocjena razvijenosti države u pogledu razvoja slobodnog poduzetništva
- U različitim državama različiti kulturni, gospodarski, društveni stupnjevi razvoja, različite gospodarske, političke i druge prilike nije moguće preslikavanje institucija
- Institucije u SAD
- Institucije u RH
- Institucije u BIH

- Prateće djelatnosti i službe
 - prijenos robe (transportna i skladišna poduzeća)
 - prijenos energije (distribucija energije svih vrsta)
 - Prijenos novca (banke, štedionice, i druge)
 - Prijenos informacija (PTT i druga poduzeća)
- Osnivačka infrastruktura
 - Obrazovanje osnivača
 - Osnivačka savjetovanja
 - Inkubacijski centri
 - Osnivački kapital
 - Osnivačka istraživanja i drugo

Institucije u SAD

- Uprava za mala poduzeća
- Centri uprave za mala poduzeća
- Inkubatori malih poduzeća
- Instituti za mala poduzeća
- Servisi udruga umirovljenih direktora
- Ovlaštene revizorske kuće
- Konzultanti managementa
- Ostale poslovne i profesionalne organizacije,

Institucije u RH

- **Državna, regionalna i lokalna razina**
 - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
 - Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
 - Fond za razvoj i zapošljavanje
 - Fond za regionalni razvoj
 - Hrvatski zavod za zapošljavanje
 - Hrvatska banka za obnovu i razvitak
 - Hrvatska gospodarska komora
 - Hrvatska obrtnička komora
 - Hrvatska udruga poslodavaca
 - Hrvatski savez zadruga
- **U Županijama djeluju državni uredi za gospodarstvo i županijski uredi za gospodarstvo**
- **U općinama i gradovima djeluju uredi/službe za razvoj poduzetništva i malog gospodarstva**
- **Druge brojne i različite institucije na svim razinama**

Institucije za razvoj poduzetništva u BIH

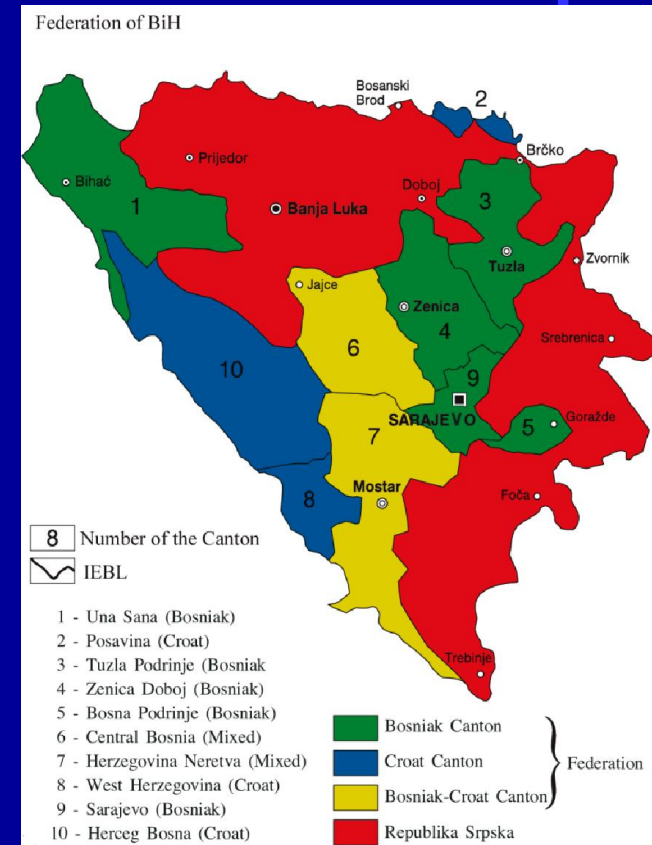

- Složena država političko pravno
- Nema stožerne institucije koja bi planirala, koordinirala i usmjeravala razvoj poduzetništva, te rad ostalih institucija
- Državna razina
- Entitetska razina
- Regionalna i lokalna razina

Državna razina

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa
 - Između ostalog zaduženo za razvoj i promociju poduzetništva
- Vanjskotrgovinska komora BiH
- Agencija za promociju stranih ulaganja BiH (FIPA)

Entitetske, regionalne i lokalne razine

- Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
- Ostala ministarstva
- Razvojna banka Federacije BiH
- Gospodarska komora Federacije BiH
- Obrtnička komora F BiH
- Regionalne agencije za razvoj
- Na općinskim razinama općinski odjeli za gospodarstvo

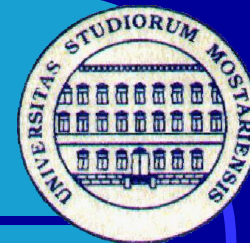
Poduzetnička infrastruktura

- Velika uloga lokalne i regionalne ali i državne razine
- Poduzetničku infrastrukturu između ostalog čine:
 - Poduzetnički centri
 - Poduzetničke zone
 - Poduzetnički inkubatori
 - Tehnološki centri
 - Klasteri

Poduzetnički centri

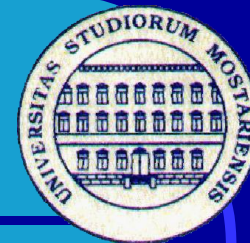
- Poduzetnički centri su središta stručne i savjetodavne pomoći poduzetnicima
- Razvijaju se na regionalnoj i lokalnoj razini
- Za rad potrebno osigurati stručno osoblje i dostatnu informatičku opremu
- Aktivnosti – na sljedećoj stranici

Aktivnosti poduzetničkih centara

- davanje informacija vezanih za poduzetništvo na jednom mjestu (info-točke),
- davanje informacija o poticajnim mjerama, projektima i programima u poduzetništvu,
- pružanje besplatne savjetodavne i konzultantske pomoći kako za ulazak u poduzetništvo tako i za poslovno vođenje,
- pružanje informacija o izvorima financiranja kao i pomoć u pronalasku istih,
- financijski i kreditni konzalting,
- pomoć u pripremi i izradi poslovnih planova, kao i njihovoj procjeni i selekciji,
- organiziranje informativnih aktivnosti u lokalnim medijima,
- pružanje Internet usluga i povezivanje poduzetnika,
- organizacija seminara i drugih oblika dopunskoga obrazovanja,
- organizacija sajmova i sudjelovanja na sajmovima poduzetnika,
- pronalaženje poslovnih partnera u zemlji i inozemstvu,
- pružanje usluga istraživanja tržišta i marketinga,
- koordinacija poduzetničkih aktivnosti u lokalnoj sredini,
- promoviranje poduzetništva i ostale usluge.

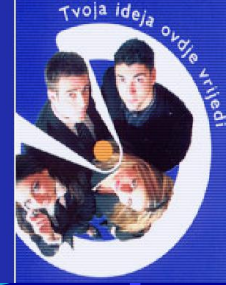
Poduzetničke zone

- Potreban u blizini svakog većeg naselja, a težište treba biti proizvodnja
- Poduzetničke zone su područja koja su prostorno planskim dokumentima određena za obavljanje gospodarske djelatnosti s izgrađenom komunalnom infrastrukturom i izgrađenim prometnicama.
- Kao sastavni dio poduzetničke zone uspostavljaju se centri za edukaciju i pružanje potrebnih savjeta poduzetnicima o financiranju, potrebnoj proizvodnji i načinu poslovanja.
- Rješavaju se dugoročne potrebe za prostorom i korištenje pripremljene infrastrukture
- Spriječava se devastacija prostora, čuvaju se prirodni resursi itd.
- Omogućuju jednsotavnije, brže i jeftinije pokretanje proizvodnje
- Jedinice lokalne uprave osiguravaju početne aktivnosti a u pripremu i financiranje se uključuju i više razine

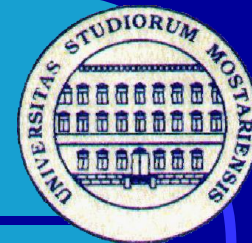
Poduzetnički inkubatori

exit
it business support centre

- Predstavljaju institucije koje na jednoj funkcionalno uređenoj lokaciji okupljaju poduzetnike početnike u fazi start –up razvoja maloga poduzeća i one koji su tek započeli s poslovanjem i pomažu im u razvoju.
- Osigurava svojim članovima:
 - povoljan zakup funkcionalno uređenog prostora,
 - zajedničko korištenje infrastrukture, različite opreme,
 - administrativne usluge,
 - mogućnost korištenja određenih marketinških, financijskih, tehničkih i drugih programa,
 - menadžment savjete

Poslovni inkubatori

- Usluge se pružaju:
 - Izravnim pružanjem usluga
 - Povezivanje poduzeća unutar inkubatora
 - Suradnja s poduzetničkim centrima
- U inkubatoru se ostaje nekoliko godina tj. Dok se osposobe za samostalno djelovanje
- Mogućnost ograničenja npr. samo usluge, proizvodnja i slična
- U SAD, Italiji i dr. postoje poslovni inkubatori u koje s u smještene visoko-tehnološki orijentirana poduzeća
- Negdje se usluge inkubatora koriste za lokalnu i regionalnu upravu i njihove potrebe
- U osnivanju mogu sudjelovati: jedinice lokalne i regionalne uprave, sponzori (pomagači), donatori, poduzeća, sveučilišta, instituti i druge organizacije i udruženja

Tehnološki centri - parkovi

- Osnivaju se s ciljem promicanja inovacija, novih tehnologija i poduzetništva, kao i razvoja inovatorstva u lokalnim sredinama
- Pružaju potporu tehnološki orijentiranim poduzetnicima u fazi osnivanja i rasta, pomažu u transferu tehnologije i znanja i pružaju savjetodavne usluge
- Pomoć u stjecanju novih znanja i vještina u korištenju tehnoloških dostignuća, te pružaju pravnu pomoć i savjete u zaštiti prava intelektualnog vlasništva

Klasteri

- Predstavljaju model umrežavanja
- Suradnja predstavnika vlasti, poduzeća, financijskih institucija, obrazovnih, istraživačkih, razvojnih i drugih organizacija
- Razvijaju se tamo gdje je razvoj malih i srednjih poduzeća dostigao već zavidnu razinu i gdje mjere vladine politike tome pogoduju

Vladina uloga u razvoju klastera

- Uspostavljanje dijaloga, veza i odnosa tako da iz toga nastaju kooperacije među poduzećima i između mreža malih poduzeća, javnog sektora i nevladinih organizacija
- Događa se na lokalnoj i regionalnoj razini
- Ujednačavaju se inicijative i ciljevi, kreiraju kreditne linije, udruženje kapitala, angažiraju sponzori, uspostavljanje sustava obrazovanja i specijaliziranih treninga itd.

photo by: Tamara Karalić

OLD TOWN JAJCE

Kraj ● Hvala na pozornosti

